

KADERNOTA

2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding Kadernota.....	4
Leeswijzer	4
Voorwoord College	5
Samenvatting financieel perspectief inclusief verwachtingen	6
Verwachtingen komend jaar	7
Programma 0 Bestuur	13
Programma 1 Veiligheid	14
Programma 2 Verkeer en vervoer.....	15
Programma 3 Economie	16
Programma 4 Onderwijs	17
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	18
Programma 6 Sociaal domein.....	19
Programma 7 Volksgezondheid en milieu.....	22
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	23
Overige programma onderdelen	24
Overhead	24
Algemene dekkingsmiddelen	25
Financiële beleidskaders	26
Bijlage A: uitwerking plan B	27

Inleiding Kadernota

Leeswijzer

Inleiding

Binnen de gewijzigde P&C cyclus is de Kadernota het startpunt van een nieuwe begrotingscyclus. De Kadernota heeft betrekking op het begrotingsjaar 2025 en meerjarenraming 2026 tot en met 2028 en is bedoeld om perspectief en kaderstelling te bieden voor de begroting.

Bij de behandeling van de Kadernota in de raad vinden de algemene beschouwingen plaats die richting geven aan het beleid.

Bij de gemeente Westerveld proberen we in de Kadernota zoveel mogelijk voor te sorteren op de Begroting 2025. Dat betekent dat we de volgende onderwerpen in de Kadernota uitwerken:

- Verwachtingen voor komend jaar (o.a. inflatie en cao ontwikkeling);
- Ontwikkeling kosten gemeenschappelijke regelingen en lokale lasten (heffingen);
- Actuele thema's en dilemma's;
- Nieuwe beleidsvoornemens (acties).

Nieuw in deze Kadernota is dat we per programma een inhoudelijke toelichting hebben gegeven op de taakvelden, zodat belanghebbenden op hoofdlijnen weten welke kosten en opbrengsten onder welk taakveld vallen. Ook hebben we minder acties benoemd dan in voorgaande jaren. Doel van de P&C documenten is namelijk om op hoofdlijnen te rapporteren. De benoemde acties zijn gericht op nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen. Deze acties worden overgenomen in de Begroting 2025. Na vaststelling van de Kadernota voegen we in de Begroting 2025 geen nieuwe acties meer toe.

Tot slot presenteren we in een bijlage op deze Kadernota de uitwerking van Plan B. Het college presenteert een scenario om te komen tot een sluitende begroting voor de jaren 2025 en 2026. In de totstandkoming van dit scenario is de raad betrokken. Het voorstel is om de financiële oplossingsrichtingen, voor zover het nodig is om tot een sluitende begroting voor de jaren 2025 en 2026 te komen, in de Begroting 2025 te verwerken.

Voorwoord College

Voor u ligt de Kadernota 2025. Voor de gemeente Westerveld is deze Kadernota van groot belang omdat we hierin de belangrijkste beleidskaders voor de komende periode beschrijven. Als college nemen wij u mee in aantal grote thema's die komende jaren actueel zijn.

Het jaar 2025 is het laatste volledige jaar van de huidige bestuursperiode. Daarom zal de focus in dit jaar liggen op het afronden van de openstaande doelen uit het coalitieakkoord. Deze doelen zijn in de Kadernota vertaald naar acties.

Onlangs heeft het college de zogenaamde mid-term review opgesteld. Hierin staan wij halverwege deze collegeperiode stil bij de afgelopen twee jaar en kijken we vooruit naar de komende twee jaar. Die vooruitblik hangt uiteraard samen met de acties in deze Kadernota. Hieronder worden er een aantal genoemd.

In 2025 vullen we de participatieverordening aan met de hoofdstukken dorps- en kernendemocratie. Wij zien hier een rol voor het dorpenoverleg.

Op het gebied van veiligheid is de nieuwbouw van de kazerne in Havelte gereed.

Vanuit de visie op maatschappelijk vastgoed is de basis gelegd voor de toekomst van de voorzieningen in Vledder, waaronder de toekomstbestendigheid van sporthal De Spronk.

Binnen het sociaal domein spelen een aantal grote ontwikkelingen. Via het Programma 'Participatiewet in Balans' worden per 1 januari 2025 een aantal wijzigingen van de Participatiewet ingevoerd, met meer aandacht voor de 'menselijke maat'. Via uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd wordt onder meer gewerkt aan versterking van de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp en de betaalbaarheid van de jeugdhulp.

Tenslotte noemen we de transformatie van deelgebied 2 in Park Hesselte van recreatie naar woonbestemming in 2025. En we blijven vol verder werken aan de realisatie van woningen. Als actie hebben we opgenomen dat de bestemmingsplanprocedure voor 1000 woningen aan het einde van de college periode gereed is.

Voor gemeenten vormen de 'ravijnjaren' een financiële uitdaging. Het rijk komt onvoldoende over de brug met financiële middelen. De nieuwe voorjaarsnota 2025 van het rijk geeft enigszins verlichting vanaf 2026 doordat de opschalingskorting wordt geschrapt. Dit zal niet voldoende zijn om de tekorten te compenseren. Ook het nieuwe regeerakkoord biedt geen ander beeld. Zo blijkt dat de specifieke uitkeringen worden overgeheveld naar het algemene deel van het Gemeentefonds met een korting van 10%.

Om op deze ontwikkelingen te anticiperen, heeft het college een Plan B uitgewerkt. Dit plan bevat een scenario voor een sluitende begroting voor de jaren 2025 en 2026. Het voorstel is om deze financiële oplossingsrichtingen in de Begroting 2025 te verwerken. Op basis van de huidige financiële cijfers en nieuwe ontwikkelingen, lijkt het onwaarschijnlijk om een sluitende begroting te presenteren zonder verwerking van Plan B.

College van Burgemeester en Wethouders

Samenvatting financieel perspectief inclusief verwachtingen

Meerjarenperspectief

In het vorige onderdeel hebben we de diverse financiële ontwikkelingen uitgewerkt. Deze resulteren in een nieuw begrotingssaldo wat zichtbaar is onderstaande tabel. Te concluderen is dat we geen sluitende begroting kunnen presenteren. Anticiperend hierop hebben we in de bijlage Plan B uitgewerkt. Het toepassen van de oplossingsrichtingen in Plan B zorgt voor een sluitende begroting in de jaren 2025 en 2026. Het voorstel is om in de begroting 2025 Plan B financieel te verwerken indien het noodzakelijk is. De verwachting is dat de begrotingssaldi in de begroting 2025 wel veranderen. Dit komt onder andere door de volgende ontwikkelingen:

1. Presentatie van de meicirculaire 2025;
2. Nieuwe ramingen die blijken uit de begroting 2025 van de gemeenschappelijke regelingen;
3. Andere nieuwe financiële inzichten waardoor het saldo van de begroting wijzigt.

Met de huidige verwachtingen die er zijn van de voorjaarsnota 2024 verwachten we overigens niet dat we een sluitende begroting kunnen presenteren zonder financiële verwerking van Plan B. De oproep aan het Rijk blijft daarom om gemeenten meer financieel tegemoet te komen.

	Meerjarenperspectief na ontwikkelingen Kadernota	2025	2026	2027	2028
Nr	Begrotingssaldo begr 2024	1.081.408	-1.145.453	-1.703.540	-1.703.540
1	Septembecirculaire 2023	379.080	362.090	1.006.087	766.215
2	Gemeenschappelijke regelingen	-577.600	-485.397	-396.412	-396.412
3	Nieuw beleid	- 1.354.693	-614.555	-926.510	-1.176.510
4	Autonome ontwikkelingen	-93.968	-422.198	-307.426	-216.426
	Begrotingssaldo Kadernota 2025	-565.773	-2.305.513	-2.327.801	-2.726.673

Verwachtingen komend jaar

Algemene uitkering

In relatie tot de Algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn er per jaar drie bijstellingen die plaatsvinden in de mei- september- en decembercirculaire. De begroting voor 2025 wordt opgesteld op basis van de effecten van de meicirculaire 2024. In deze Kadernota verwerken we de effecten van de septembercirculaire 2023. Deze effecten zijn in onderstaande tabel zichtbaar.

Algemene uitkering	2025	2026	2027	2028
Septembercirculaire 2023	379.080	362.090	1.006.087	766.215
Totaal Algemene uitkering	379.080	362.090	1.006.087	766.215

Op basis van de voorjaarnota 2025 hebben we informatie ontvangen over de verwachtingen van de meicirculaire 2024.

In de meicirculaire 2024 wordt duidelijk wat al deze landelijke ontwikkelingen financieel betekenen voor de gemeente Westerveld. Aangezien de meicirculaire wordt gepresenteerd als de Kadernota al gereed is informeren we de raad hierover per memo. We verwerken deze bedragen in de Begroting 2025.

De verwachtingen zijn als volgt:

- De oploep van de opschalingskorting van € 675 miljoen wordt structureel geschrapt met ingang van 2026.
- Rechtvaardige risicoverdeling Wmo door heldere afspraken over objectieve indexering en aparte fondsvorming.
- Indexering zorgkosten: € 75 miljoen in 2026 oplopend tot 300 miljoen in 2029.
- De koppeling van groei algemene uitkering aan het BBP gaat in per 2024 in plaats van 2026. Dit zorgt voor een verlaging van de algemene uitkering. In 2024 worden gemeenten hiervoor gecompenseerd. In 2025 is dat niet het geval. Het gaat in 2025 om een nadeel van € 675 miljoen euro.
- Het kabinet maakt geld vrij voor de WSW bedrijven. Het gaat om een bedrag van bijna € 600 miljoen voor de periode 2025-2034.
- Het kabinet doet onderzoek naar een eigen bijdrage in de jeugdzorg.
- Er is een opschoonactie voor specifieke uitkeringen aangekondigd.

Gemeenschappelijke regelingen

De conceptbegrotingen 2025 en jaarrekeningen 2023 voor onze gemeenschappelijke regelingen worden in juni 2024 aan de raad voorgelegd. De raad kan een zienswijze indienen op de concept begroting. Op basis van de uitkomsten van de raadsbehandeling stelt het algemeen bestuur van de GR vervolgens de definitieve begroting vast, die het uitgangspunt vormt voor de vaststelling van de geactualiseerde gemeentelijke bijdragen in de Begroting 2025. In onderstaande tabel hebben we het verschil inzichtelijk gemaakt tussen de gevraagde bijdrage van de GR en de huidige raming in de begroting die wij hebben opgenomen. Dit leidt tot een negatieve bijstelling van het budget voor onze gemeente. Dit bedrag verwerken we in de Kadernota 2025. Aangezien onze gemeente de systematiek van constante prijzen hanteert hebben we de raming 2025 van de GR als uitgangspunt genomen. Constante prijzen houdt in dat we de bedragen 2025 structureel maken en geen rekening houden met eventuele indexatie (wat de GR-en wel doen). We verwerken de definitieve bedragen in de Begroting 2025.

Voor de GR Reestmond is compensatie in de meicirculaire 2024 aangekondigd. Daarom nemen we voor het verschil nu geen extra budget op, maar verrekenen we dit zodra de meicirculaire 2024 is gepubliceerd.

Gemeenschappelijke regelingen	2025	2026	2027	2028
Reestmond				
Raming in begroting	2.570.000	2.535.000	2.434.000	2.434.000
Raming GR	2.758.000	2.758.000	2.758.000	2.758.000
Compensatie meicirculaire 2024	188.000	223.000	324.000	324.000
Vershil	0	0	0	0
Recreatieschap Drenthe				
Raming in begroting	107.547	107.547	107.547	107.547
Raming GR	103.608	103.608	103.608	103.608
Vershil	3.939	3.939	3.939	3.939
Publiek Vervoer				
Raming in begroting	15.174	15.736	16.318	16.318
Raming GR	20.667	20.667	20.667	20.667
Vershil	-5.493	-4.931	-4.349	-4.349
Veiligheidsregio Drenthe				
Raming in begroting	1.507.013	1.547.590	1.605.961	1.605.961
Raming GR	1.500.846	1.500.846	1.500.846	1.500.846

Verschil	6.167	46.744	105.115	105.115
GGD				
Raming in begroting	982.060	1.014.787	1.044.819	1.044.819
Raming GR	1.057.417	1.057.417	1.057.417	1.057.417
Verschil	-75.357	-42.630	-12.598	-12.598
RUD				
Raming in begroting	1.138.020	1.156.357	1.156.357	1.156.357
Raming GR	1.309.876	1.309.876	1.309.876	1.309.876
Verschil	-171.856	-153.519	-153.519	-153.519
SSC-ONS				
Raming in begroting	1.920.000	1.920.000	1.920.000	1.920.000
Raming GR	2.255.000	2.255.000	2.255.000	2.255.000
Verschil	-335.000	-335.000	-335.000	-335.000
Totaal:	-577.600	-485.397	-396.412	-396.412

Inflatie

In de Kadernota 2024 is € 501.000 opgenomen als stelpost voor inflatie. Tijdens het opmaken van de begroting 2025 is € 320.000 geschrapt, aangezien de bedragen al reëel in de begroting waren opgenomen. Het resterende bedrag van € 181.000 zetten we in BURAP I 2024 in om de subsidies te indexeren. We zien momenteel dat de hoge inflatie in Nederland weer naar een stabielere niveau is teruggezaakt en daarmee schatten we in dat de budgetten voldoende hoog zijn om eventuele inflatie te kunnen opvangen in het jaar 2025. We ramen daarom geen extra inflatie in deze Kadernota.

Personele kosten

De huidige CAO loopt nog tot 31 maart 2025. Per 1 oktober 2024 stijgen de lonen opnieuw met 1,25%. We hebben voldoende personeel budget geraamd om deze stijging van personele kosten op te vangen.

Lokale heffingen

Bij het opstellen van de Kadernota hebben we onderzocht of het stelsel van toeristenbelasting en forensenbelasting eerlijker en eenvoudiger kan. We komen tot de conclusie dat dit het geval is en doen voorstellen hiervoor in deze Kadernota. Gemeente Westerveld heeft ten opzichte van andere Drentse gemeenten relatief hoge tarieven voor de forensenbelasting. We hebben onderzocht hoe we de tarieven kunnen aanpassen zonder minder opbrengsten te genereren. Met de huidige financiële positie lijkt het namelijk niet voor de hand liggend om de opbrengsten van de toeristenbelasting en forensenbelasting te verlagen ten laste van het saldo van begroting.

We doen de volgende voorstellen per 2025:

Toeristenbelasting

- Vrijstelling van vreemdelingen die onder verantwoordelijkheid van het COA vallen komt te vervallen.
- Vrijstelling kinderen onder de 13 jaar komt te vervallen. Het verlaagt de administratieve lastendruk voor de sector.
- Het hoog tarief voor o.a. hotels gaat € 0,10 omhoog tot € 2 en laag tarief voor o.a. groepsaccommodaties en campings gaat € 0,35 omlaag tot € 1.
- We verwachten dat bovenstaande maatregelen een meeropbrengst genereren van € 100.000 die we gaan inzetten om de forensenbelasting te verlagen.

Forensenbelasting

- Het totale voordeel op de toeristenbelasting (€ 100.000) gebruiken we om de tarieven forensenbelasting te verlagen.
- Het tarief blijft in ieder geval tot de Kadernota 2027 gebaseerd op brandverzekerde waarde. Vanaf 2027 heeft de methodiek aan de hand van m2 de voorkeur. Voorwaarde is dat de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) hierop wordt ingericht. Dat neemt naar verwachting nog 2 jaren in beslag.
- We gaan van vijf categorieën naar drie op basis van de brandverzekerde waarde. Dit kost € 100.000 die we dekken uit de meeropbrengst toeristenbelasting. De oude en de nieuwe tarieven zijn in onderstaande tabel zichtbaar:

Categorieën	Waarde	Tarief 2024	Tarief 2025
1	< 25.000	€ 256	€ 250
2	25.000 - 50.000	€ 433	
3	50.000 - 100.000	€ 776	€ 750
4	100.000 - 200.000	€ 1.080	€ 1.000
5	> 200.000	€ 1.297	

Onroerende Zaakbelasting (OZB)

Voor de OZB is voor nu geen wijziging van de systematiek aan de orde.

Nieuw beleid

Deze Kadernota 2025 bevat een aantal voorstellen voor nieuw beleid. Gelet op de financiële positie is er minimaal nieuw beleid toegekend. Feitelijk is alleen nieuw beleid toegekend dat het gevolg is van raadsbesluiten of onvermijdbare keuzes. Wel is er € 250.000 budget per jaar voor nieuw beleid opgenomen (nr 9). Dit is voor grote uitgaven die op ons afkomen. Denk hierbij aan de financiële gevolgen van de Dorpsvisie Darp, de Startnotitie visie Vledder, visie maatschappelijk vastgoed, visie vrijetijdseconomie en het Integraal Huisvestingsplan onderwijs. Hieronder een overzicht van het nieuw beleid dat is opgenomen in deze Kadernota. In de programma's lichten we de wijzigingen verder toe.

Nr	Omschrijving	Programma	Taakveld	2025	2026	2027	2028
1	Griffie	0	0.1	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
2	Brandweerkazernes Havelte/Vledder	1	1.1	-125.000			
3	Brandweerkazerne Havelte kapitaallasten	1	1.1		-15.000	-15.000	-15.000
4	Brandweerkazerne Vledder kapitaallasten	1	1.1			-60.000	-60.000
5	Fietsplan	2	2.1	-882.000			
6	Over Entinghe*	6	6.1	pm	pm	pm	pm
7	Zwemlessen statushouders	6	6.3	-20.450	-20.450	-20.450	-20.450
8	Westervelder courant	Overig	0.4	-7.243	-9.105	-11.060	-11.060
9	Budget voor nieuw beleid	Overig	0.8	-250.000	-500.000	-750.000	-1.000.000
Totaal				-1.354.693	-614.555	-926.510	-1.176.510

*: Voor het Dorpshuis Over Entinghe is budget toegekend bij het raadsbesluit. Op dit moment is nog niet goed in te schatten welk deel via exploitatie en investering gedekt kan worden. Daarom is het bedrag nog niet te bepalen. Zodra dit bekend is komen we hier in een volgende rapportage op terug.

Autonome ontwikkelingen

Naast nieuw beleid bevat deze Kadernota ook diverse autonome ontwikkelingen. Deze beschouwen we als onvermijdelijk of onomkeerbaar. Naast wijzigingen die het saldo van de begroting verlagen zitten er ook diverse ontwikkelingen tussen die positief zijn voor het saldo wat dus een verlaging van het budget betekent. Deze wijzigingen komen voort uit de inventarisatie van de budgetten die heeft plaatsgevonden. Omdat het autonome ontwikkelingen zijn en geen keuzes verwerken we deze al in de Kadernota. Hieronder het overzicht. De wijzigingen lichten we toe in de bijhorende programma's.

Nr	Omschrijving	Programma	Taakveld	2025	2026	2027	2028
1	Bijdrage ROVA - openbare ruimte	5	5.7	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
2	Onterechte inkomsten begroot	6	6.1	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
3	WSW septembercirculaire 2023	6	6.4	-34.818	-34.818	-34.818	-34.818
4	Applicaties	Overig	0.4	75.000	75.000	75.000	75.000
5	Verzekeringen	Overig	0.4	50.000	50.000	50.000	50.000
6	Kosten langlopende lening	Overig	0.5	-9.000	-18.000	-27.000	-36.000
7	Hogere rente opbrengsten	Overig	0.5	100.000	100.000	100.000	100.000
8	Stelpost Gemeentefonds aframen	Overig	0.7	-202.650	-521.880	-398.108	-298.108
Totaal				-93.968	-422.198	-307.426	-216.426

Programma 0 Bestuur

Taakvelden

0.1 Bestuur: Tot dit taakveld behoren de kosten van college, raad, griffie en bestuurlijke samenwerking zoals de VNG en VDG.

0.2 Burgerzaken: Hieronder vallen de kosten en opbrengsten van reisdocumenten en rijbewijzen, maar ook de burgerlijke stand.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden: Dit betreffen de gebouwen in eigendom van de gemeente die niet aan een specifiek taakveld zijn toe te schrijven. Dit zijn bijvoorbeeld gebouwen die gemeente verhuurt.

Trends en ontwikkelingen

Geen trends en ontwikkelingen te melden voor dit programma.

Doel

0.1 Inwoners meer betrekken bij politieke besluitvormingsproces.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 0.1.1 Betrokkenheid besluitvormingsproces

Omschrijving

We vullen de participatieverordening in 2025 aan met de hoofdstukken dorps- en kernendemocratie en bieden dat aan de raad aan.

Financiële wijzigingen

Dit programma bevat geen financiële wijzigingen.

Programma 1 Veiligheid

Taakvelden

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer: Hieronder vallen de kosten voor de Veiligheidsregio Drenthe (VRD),
1.2 Openbare orde en Veiligheid: Dit zijn voornamelijk de kosten voor toezicht en handhaving, dierenbescherming, antidiscriminatiebeleid en drank & horecawet.

Trends en ontwikkelingen

Geen trends en ontwikkelingen te melden voor dit programma.

Doel

1.1 Het terugdringen van ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente Westerveld.

Door beleidsregels vast te stellen en uitvoering te geven aan deze regels, willen we woonoverlast aanpakken. Hierbij werken we samen met Welzijn MensenWerk, handhaving, politie, sociaal team en woningbouwcorporaties.

Doel

1.2 Een sluitende aanpak realiseren op het gebied van woonoverlast

Door middel van beleidsregels vast te stellen en uitvoering te geven aan deze regels willen we woonoverlast aanpakken. Hierbij werken we samen met Welzijn Mensenwerk, handhaving, politie, sociaal team en woningbouwcorporaties.

Doel

1.3 Een veilige leefomgeving voor iedereen

We willen een veilige leefomgeving voor iedereen creëren door optimale samenwerking met onze partners zoals politie en brandweer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 1.3.1 Brandweerkazernes Havelte en Vledder

Omschrijving

In 2025 wordt de nieuwbouw van brandweerkazerne Havelte afgerond. De planvorming voor de brandweerkazerne Vledder is in 2025 afgerond.

Financiële wijzigingen

1.1 Brandweerkazernes Havelte/Vledder

We investeren in de brandweerkazernes in Havelte en Vledder. De kosten bedragen incidenteel € 125.000 en zijn bedoeld voor de begeleiding van de nieuwbouw en de exploitatie van de tijdelijke huisvesting. Daarnaast voor het locatie onderzoek en planvorming van kazerne Vledder.

Financieel effect: € 125.000 incidenteel nadelig

1.1 Brandweerkazerne Havelte kapitaallasten

We investeren in de brandweerkazerne Havelte. De structurele kapitaallasten worden opgehoogd met € 15.000.

Financieel effect: € 15.000 structureel nadelig met ingang van 2026.

1.1 Brandweerkazerne Vledder kapitaallasten

We investeren in de brandweerkazerne Vledder. De kapitaallasten bedragen vanaf 2027 € 60.000.

Financieel effect: € 60.000 structureel nadelig met ingang van 2027.

1.1 Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

Uit de conceptbegroting 2025 van de VRD blijkt dat wij de gemeentelijke begroting naar beneden bij kunnen stellen.

Financieel effect: zie tabel bij het onderdeel Gemeenschappelijke regelingen.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Taakvelden

2.1 Verkeer en vervoer: Dit betreffen de kosten van wegen en verkeer, maar bijv. ook bruggen, gladheidsbestrijding en openbare verlichting.

Trends en ontwikkelingen

Naar aanleiding van de weginspectie die half juni 2024 is afgerond wordt in de Begroting 2025 de eventuele bijstelling van de toevoegingen en onttrekkingen aan de voorziening groot onderhoud wegen verwerkt.

Doel

2.1 Aantrekkelijke openbare ruimte

We willen een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren.

Doel

2.2 Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

We willen vanuit het visiedocument BrinQ de komende jaren de openbare ruimte inrichten en beheren, zodat er sprake is van een aantrekkelijk leefbare en veilige leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 2.2.2 Evalueren BrinQ

Omschrijving

De Knoppennotitie 2.0, op basis van de evaluatie BrinQ, wordt in 2025 aan de raad aangeboden.

Financiële wijzigingen

2.1 Fietsplan

In de raad van 23 april 2024 is besloten dat er € 882.000 wordt toegekend voor uitvoering van het fietsplan waarbij het in de Begroting 2025 eventueel uitgesmeerd kan worden over de jaren 2025 en 2026 als het financiële perspectief daar om vraagt. Dit zijn eenmalige kosten voor de onderhoudsinhaalslag voor aanpak van slechte fietspaden in 2025. Voor de inschatting van de kosten voor 2026 en verder volgt separate besluitvorming mede in relatie tot de voorziening groot onderhoud wegen. Dit is mede afhankelijk van de uitkomsten van de BrinQ knoppennotitie waarin het onderhoudsniveau van de fietspaden op niveau basis wordt meegenomen.

Financieel effect: € 882.000 incidenteel nadelig.

Programma 3 Economie

Taakvelden

3.1 Economische ontwikkeling: Kosten uit samenwerking met het bedrijfsleven, aanleg glasvezel en ontwikkeling van wijkgerichte economische programma's.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur: Grondexploitaties van bedrijventerreinen, herstructurering van bedrijfslocaties en investeringen in winkelgebieden.

3.3 Bedrijfsloket en regelingen: Hieronder vallen de kosten en opbrengsten voor de organisatie van markten.

3.4 Economische promotie: Hieronder vallen o.a. de economische projecten van de Regio Deal, de bijdrage aan het recreatieschap Drenthe en de opbrengsten uit toeristenbelasting en woonforensenbelasting.

Trends en ontwikkelingen

Geen trends en ontwikkelingen te melden voor dit programma.

Doel

3.1 Wij willen het onderscheidend vermogen van de gemeente versterken op het gebied van toerisme en recreatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.1.2 Transformatie Park Hesselte

Omschrijving

In 2025 ronden we de transformatie van deelgebied 2 van recreatie- naar woonbestemming af.

Actie 3.1.7 Visie vrijetijdseconomie

Omschrijving

We bieden in 2025 de visie vrijetijdseconomie aan de raad aan.

Doel

3.2 Goed economisch klimaat

Wij willen een goed economisch klimaat stimuleren voor inwoners en ondernemers binnen onze gemeente.

Financiële wijzigingen

3.4 Recreatieschap Drenthe

Uit de conceptbegroting 2025 van het recreatieschap blijkt dat wij de gemeentelijke begroting naar beneden bij kunnen stellen.

Financieel effect: zie tabel bij het onderdeel Gemeenschappelijke regelingen.

Programma 4 Onderwijs

Taakvelden

4.1 Openbaar basisonderwijs: De kosten en opbrengsten die betrekking hebben op de huur van gymzalen en andere vormen van bewegingsonderwijs.

4.2 Onderwijshuisvesting: Het onderwijshuisvestingsbeleid en ook de kosten aan schoolgebouwen.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken: De kosten voor leerlingenvervoer, leerplicht, maar ook het onderwijsachterstandenbeleid en kosten van peuterspeelzalen.

Trends en ontwikkelingen

Geen trends en ontwikkelingen te melden voor dit programma.

Doel

4.1 Een leefomgeving creëren die beweging stimuleert en zintuigen ontwikkelt

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.1.1 Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Omschrijving

We gaan in 2025 op basis van het vastgestelde huisvestingsplan beginnen met de uitvoering daarvan.

Actie 4.1.2 Aansluiten bij de Gelijke Kansen Alliantie

Omschrijving

We gaan in 2025 onderzoeken of we ons kunnen aansluiten bij de Gelijke Kansen Alliantie. De uitkomsten van het onderzoek worden met de raad gedeeld.

Financiële wijzigingen

Dit programma bevat geen financiële wijzigingen.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Taakvelden

5.1 Sportbeleid en activering: De subsidies en kosten die betrekking hebben op sportbeleid. Denk bijvoorbeeld aan de kosten van de buurtcoaches.

5.2 Sportaccommodaties: Alle accommodaties voor sportbeoefening zoals sporthallen en zwembaden.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie: Hieronder vallen subsidies in het kader van cultuur.

5.4 Musea: Dit betreffen de subsidies voor musea en kosten voor archeologie.

5.5 Cultureel erfgoed: Subsidies in het kader van cultuurhistorie en ook onderhoud en toezicht op cultureel erfgoed.

5.6 Media: Hieronder vallen de kosten van onze bibliotheken.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie: Aanleg en onderhoud van openbaar groen, vijvers, sloten en ook speeltuinen.

Trends en ontwikkelingen

Geen trends en ontwikkelingen te melden voor dit programma.

Doel

5.1 Gezonde leefstijl jongeren

Meer jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 21 jaar houden er een gezondere leefstijl op na door (meer) te bewegen, te sporten en minder tot geen consumptie op gebied van roken en alcohol.

Doel

5.2 Beschermen status van werelderfgoed

Door het behalen van de werelderfgoedstatus aan de Koloniën van Weldadigheid, in overleg met onze stakeholders en de provincie Drenthe uitvoering geven aan het managementplan.

Doel

5.3 Aantrekkelijkheid sportlocaties

Sportaccommodaties in zowel dorpen als in de openbare ruimte aantrekkelijk, duurzaam, toegankelijk, betaalbaar, veilig, gezond, multifunctioneel en toekomstbestendig houden/maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.3.1 Toekomstbestendigheid buitensport Havelte en sporthal De Spronk uitwerken

Omschrijving

In 2025 wordt het voorstel met betrekking tot de toekomstbestendigheid van sporthal De Spronk, als onderdeel van de visie Vledder, aan de raad aangeboden.

Actie 5.3.2 Locatie oude gemeentewerf

Omschrijving

Er is in 2025 een passende bestemming gevonden voor de locatie oude gemeentewerf Havelte/Darp.

Financiële wijzigingen

5.7 Bijdrage ROVA - Openbare ruimte

Vanwege areaaluitbreiding moet het budget voor openbare ruimte vanaf 2025 ook worden aangepast om hetzelfde kwaliteitsniveau te kunnen garanderen.

Financieel effect: € 60.000 structureel nadelig.

Programma 6 Sociaal domein

Taakvelden

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: De kosten van inwonerp participatie en subsidies maatschappelijk werk.
- 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen: Hieronder vallen de kosten van de consultants die inwoners ontvangen met vraagstukken op het gebied van bijvoorbeeld Wmo, jeugdhulp en re-integratie.
- 6.3 Inkomensregelingen: Alle kosten die zijn te relateren aan de BUIG (bundeling van inkomensregelingen, zoals WWB, IOAW, IOAZ etc.), bijzondere bijstand en minima.
- 6.4 Begeleide participatie: Dit betreffen de kosten voor werkvoorzieningsschappen zoals van onze GR Reestmond.
- 6.5 Arbeidsparticipatie: Het budget waar de re-integratie-trajecten uit worden bekostigd.
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo): Materiële voorzieningen van de Wmo, zoals woningaanpassingen, hulpmiddelen en gehandicaptenparkeerkaarten.
- 6.71a Hulp bij het huishouden (Wmo): De kosten voor huishoudelijke hulp en de eigen bijdragen die vallen onder het abonnementstarief.
- 6.71b Begeleiding (Wmo): Kosten voor begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf vanuit de Wmo.
- 6.71c Dagbesteding (Wmo): Dagbesteding vanuit de Wmo.
- 6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo): Alle Wmo voorzieningen die niet vallen onder de taakvelden van 6.71.
- 6.72a Jeugdhulp Begeleiding: De kosten voor alle soorten jeugdhulp begeleiding. Begeleiding is er in algemeenheid op gericht om jeugdigen te helpen met structuur en daginvulling.
- 6.72b Jeugdhulp Behandeling: Het gaat om behandeling vanuit de jeugdhulp, zoals psychotherapie en behandeling van gedragsstoornissen.
- 6.72c Jeugdhulp Dagbesteding: Het betreft voornamelijk dagbehandeling.
- 6.72d Jeugdhulp overig zonder verblijf: Alle jeugdhulp voorzieningen die niet vallen onder de taakvelden van 6.72.
- 6.73a Jeugdhulp Pleegzorg: Kosten voor pleegzorg waarbij jeugdigen tijdelijk bij pleeggezinnen worden onder gebracht.
- 6.73b Jeugdhulp Gezinsgericht: Jeugdzorg waarbij ook wordt gekeken naar de situatie in het gezin.
- 6.73c Jeugdhulp overig met verblijf: Jeugdhulp waarbij de jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder. Voorbeeld is een gezinshuis.
- 6.74a Jeugdhulp Behandeling GGZ zonder verblijf: Behandelingen in het kader van jeugd-GGZ en kindergeneeskunde.
- 6.74b Jeugdhulp crisis LTA/GGZ met verblijf: Dit betreft jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt. Een voorbeeld is een GGZ behandeling waarbij sprake is van opname.
- 6.74c Jeugdhulp Gesloten plaatsing: Jeugdhulp waarbij de jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder die gesloten jeugdzorg aanbiedt.
- 6.81a Beschermd Wonen (Wmo): De kosten voor Beschermd Wonen. Beschermd wonen is Wmo zorg waarbij sprake is van permanente begeleiding op een hiervoor ingerichte woonlocatie.
- 6.81b Maatschappelijke- en Vrouwenopvang (Wmo): Betreft kosten voor maatschappelijke opvang bijvoorbeeld vanwege verslaving en andere meervoudige problematiek.
- 6.82a Jeugdbescherming: Betreft de kosten voor jeugdigen die uit huis zijn geplaatst met een Ondertoezichtstelling (OTS).
- 6.82b Jeugdreclassering: De kosten die voortkomen uit jeugdreclassering. Jeugdreclassering is een vorm van jeugdzorg waarbij de jongere wordt geholpen, begeleid en gecontroleerd. Vaak is de jeugdige in kwestie tussen de 12 en 18 jaar in aanraking geweest met de politie.

6.1 Ontwikkelingen participatiewet

In 2024 worden via het Programma Participatiewet in Balans éérentwintig wetswijzigingen in de Participatiewet aan Tweede en Eerste Kamer voorgelegd. Deze wijzigingen worden dan – naar verwachting - per 1 januari 2025 van kracht. Uitgangspunt voor de wijziging van de Participatiewet is meer aandacht voor de “menselijke maat”.

In 2025 zullen wij, ongeacht besluitvorming op landelijk niveau, binnen de wettelijke grenzen hier pro-actief invulling aan geven. We richten ons beleid en dienstverlening zo in, dat er – naast de huidige aandacht voor re-integratie naar de arbeidsmarkt – meer aandacht is voor de maatschappelijke participatie van inwoners met een zeer grote (mogelijk onoverbrugbare) afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast geven we extra aandacht aan schrijnende situaties als gevolg van het strenge wettelijk kader van de afgelopen jaren, die nu door deze wijzigingen op de huidige wetgeving voorkomen moeten worden.

6.2 Welzijn mensenwerk en Biblionet Drenthe

Bij onder andere Welzijn MensenWerk en Biblionet Drenthe zien we oplopende kosten als gevolg van inflatie en CAO-afspraken. We zijn met deze partijen in gesprek om de dienstverlening betaalbaar te houden. Indien we niet tot een passend voorstel binnen de bestaande budgetten kunnen komen, komen we hier in de begroting 2025 op terug.

6.3 Hervormingsagenda jeugdhulp

Vanaf 2025 willen we gaan inzetten op de uitvoering van de Hervormingsagenda jeugdhulp. De volgende doelen willen we op de lange termijn gaan bereiken:

1. Conform de landelijke Hervormingsagenda Jeugd de kwaliteit en effectiviteit van Jeugdhulp versterken en betaalbaar houden.
2. Conform het Toekomstscenario de beschermingsketen slimmer en effectiever organiseren voor inwoners van 0 tot 100 jaar waardoor situaties van onveiligheid zo snel als mogelijk gestopt wordt.

Daarvoor gaan we onder andere de volgende dingen doen:

1. Investeren in het versterken van de directe leefomgeving en sociale basis (onderwijs/opvang, (sport)verenigingen, buurthuizen, jongerenwerk enz..)
2. Het door ontwikkelen en implementeren van een nabij, goed bereikbaar, integraal en basishulp biedend stevig lokaal team voor inwoners van 0 tot 100 jaar;
3. (Boven/sub)regionale effectieve inkoop van meer gespecialiseerde Jeugdhulp waardoor deze indien noodzakelijk dichtbij en snel toegankelijk zijn voor onze inwoners. Dit zal op een andere, meer eenvoudige, wijze ingekocht worden in samenwerking met de (sub)regio.
4. Nog intensiever regionaal en provinciaal samenwerken voor o.a. een dekkend zorglandschap, terugdringen van residentiele Jeugdhulp/Jeugdhulp+, kwaliteitsverbetering, monitoring (data analyse) en ‘Verklarende Analyse’.
5. Het nog meer realiseren van een goed samenwerkend en deskundige keten van lokale professionals (inclusief het nieuw in te richten Regionaal Veiligheidsteam) om signalen van onveiligheid snel en deskundig op te pakken en inwoners ondersteunen om op eigen kracht en veilig verder te kunnen.

6.4 Opvang van vluchtelingen en statushouders

De gemeente is verantwoordelijke voor het opvangen van vluchtelingen. Zowel ontheemden uit de Oekraïne als asielzoekers. We hebben momenteel in totaal 6 locaties waar wij deze vluchtelingen opvangen. De dringende vraag van de staatssecretaris voor meer locaties is er nog steeds.

Afgelopen jaren heeft het sociaal domein en met name het team Werk en Inkomen steeds meer taken moeten uitvoeren vanuit het Rijk. Het gaat hier om reparaties van wetgeving of het bieden van tijdelijke oplossing die door diverse omstandigheden zijn ontstaan. Denk hierbij aan de Toeslagenaffaire, Tozo, Tonk, energietoeslag en de alleenverdienersproblematiek. De huidige formatie kan hierdoor onder druk komen te staan.

Doel

6.1 Onder het motto 'iedereen doet mee' werken we aan een inclusieve samenleving. Regie over eigen leven is daarbij het uitgangspunt

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 6.1.6 Taalschool

Omschrijving

In 2025 hebben we samen met vier gemeenten en samenwerkingsverbanden in het onderwijs een taalschool voor kinderen (2 tot 18 jaar) opgericht in Meppel.

Actie 6.1.7 Visie maatschappelijk vastgoed

Omschrijving

We ontwikkelen een visie op maatschappelijk vastgoed die aan de raad wordt aangeboden.

Financiële wijzigingen

6.1 Onterechte inkomsten begroot

In de begroting zijn ten onrechte bijdragen van derden begroot voor een bedrag van €12.500. Deze worden nu uit de begroting gehaald.

Financieel effect: € 12.500 structureel nadelig.

6.1 Taalschool

We richten een taalschool voor statushouders. De kosten worden gedekt uit het bijhorende budget.

Financieel effect: €55.000 budgettair neutraal.

6.2 Veilig Thuis Drenthe

Uit de begroting 2025 van de GGD blijkt dat het budget van Veilig Thuis Drenthe wordt verhoogd.

Financieel effect: € 44.139 structureel nadelig.

6.3 Budget bijstand

We zetten één extra inkomensconsulent in en dekken de kosten uit het budget voor bijstand. Zie ook tekst BURAP I 2024.

Financieel effect: € 80.000 budgettair neutraal.

6.3 Zwemlessen statushouders

Naar aanleiding van een motie van de raad stellen we budget beschikbaar voor zwemlessen voor statushouders ten behoeve van de veiligheid. Op basis van de jaarrekening 2023 schatten we de kosten in op € 20.000.

Financieel effect: € 20.450 structureel nadelig.

6.4 WSW septembercirculaire 2023

We voegen € 35.000 toe aan het budget voor sociale werkvoorziening. In de septembercirculaire 2023 is dit bedrag namelijk hiervoor beschikbaar gesteld.

Financieel effect: € 34.818 structureel nadelig.

6.6 Publiek Vervoer

Uit de begroting 2025 van Publiek Vervoer blijkt dat het budget moet worden verhoogd.

Financieel effect: € 5.493 structureel nadelig.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid: Hieronder vallen de kosten voort gezondheidsbeleid en ook de bijdrage aan de GGD.
- 7.2 Riolering: De opbrengsten en kosten van de gemeentelijke taken op het gebied van riolering.
- 7.3 Afval: De opbrengsten en kosten van de gemeentelijke taken op het gebied van afval.
- 7.4 Milieubeheer: Onder dit taakveld vallen kosten in het kader van milieu en duurzaamheid, zoals de RUD, milieuhandhaving en ongediertebestrijding, maar ook projecten voor duurzame energie.
- 7.5 Begraafplaatsen: De kosten voor lijkschouw en begraafplaatsen. Ook de opbrengsten van grafrechten vallen hieronder.

Trends en ontwikkelingen

We onderzoeken de hoogte en opbouw van de tarieven van de afvalstoffenheffing.

Doel

7.1 Duurzame landbouw

We gaan de landbouw duurzamer en toekomstbestendiger maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.1.5 Beleidskader voedselbossen

Omschrijving

We stellen een beleidskader rondom de vraagstukken voedsellandschappen, agroforestry en bossenstrategie (voedselbossen) op. Deze bieden we aan de raad aan.

Doel

7.2 Bevorderen volksgezondheid

We willen de volksgezondheid bevorderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.2.3 Aansluiten landelijke aanpak mentale gezondheid

Omschrijving

We sluiten ons aan bij de landelijke aanpak 'Mentale Gezondheid: van ons allemaal', met specifieke aandacht rondom zorgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de aanwezigheid van de wolf.

Doel

7.3 Goed woon- en leefklimaat

We streven naar een goede kwaliteit van het woon- en leefklimaat met oog voor klimaat, milieu, duurzaamheid en biodiversiteit.

Financiële wijzigingen

7.1 GGD Drenthe

Uit de begroting 2025 van de GGD blijkt dat het budget moet worden aangepast.

Financieel effect: zie tabel bij het onderdeel Gemeenschappelijke regelingen.

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Taakvelden

8.1 Ruimtelijke Ordening: Kosten op grond van de wet Ruimtelijke Ordening. Bijvoorbeeld de actualisatie van bestemmingsplannen.

8.2 Grondexploitatie: De kosten en opbrengsten van het grondbedrijf die in de gemeentelijke exploitatie tot uitdrukking komen.

8.3 Wonen en bouwen: Opbrengsten van bouwleges. De kosten hebben voornamelijk betrekking op woningbouw en woningverbetering, bouwtoezicht en de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG).

Trends en ontwikkelingen

Geen trends en ontwikkelingen te melden voor dit programma.

Doel

8.1 Realiseren 1.000 woningen voor 2030

Het is onze ambitie om 1.000 nieuwe woningen voor 2030 te realiseren. We willen dat de planvorming hiervoor deze collegeperiode gereed is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 8.1.6 Planvorming bouw 1.000 woningen

Omschrijving

De bestemmingsplanprocedure voor 1.000 woningen is in de afrondende fase zodat deze aan het einde van de college periode gereed zijn.

Actie 8.1.7 Locaties Storkschool en Valderse III

Omschrijving

We zijn gestart met de realisatie van locatie Storkschool en Valderse III in Dwingeloo (circa 150 woningen).

Actie 8.1.8 Woonvisie en woningmarktonderzoek

Omschrijving

In 2025 vernieuwen we de woonvisie en doen we een woningmarktonderzoek. Deze worden met de raad gedeeld.

Financiële wijzigingen

8.3 RUD Drenthe

Uit de begroting 2025 van de RUD blijkt dat het budget moet worden aangepast.

Financieel effect: zie tabel bij het onderdeel Gemeenschappelijke regelingen.

Overige programma onderdelen

Overhead

Wat willen we bereiken?

We gaan verder bouwen aan veilige en toekomstbestendige informatievoorziening, waarbij we gebruikmaken van de mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden.

Doel

0.1 Toekomstbestendige informatievoorziening

Wij streven naar een optimale dienstverlening, met transparantie in beleid, efficiëntie, hulpvaardigheid.

Financiële wijzigingen

0.4 Personeel Sociaal Domein

We stellen voor om € 80.000 beschikbaar te stellen een inkomensconsulent in het Sociaal Domein. Dit bedrag wordt gedekt uit het budget voor inkomensregelingen.

Financieel effect: € 80.000 budgettair neutraal.

0.4 SSC-ONS

Uit de begroting 2025 van SSC-ONS blijkt dat het budget moet worden verhoogd. Dit komt gedeeltelijk door indexatie en gedeeltelijk omdat nu alle werkplekken bij de gemeente ingericht zijn als SSC-ONS werkplekken.

Financieel effect: € 335.000 structureel nadelig.

0.4 Applicaties

We zien mogelijkheden om het budget voor applicaties met € 75.000 te verlagen.

Financieel effect: € 75.000 structureel voordelig.

0.4 Verzekeringen

We zien mogelijkheden om het budget voor verzekeringen met € 50.000 te verlagen. Dit komt doordat er een goedkoper contract is afgesloten.

Financieel effect: € 50.000 structureel voordelig.

0.4 Westervelder courant

Er is een nieuw contract met de Westervelder courant aangegaan. Dit zorgt voor hogere kosten.

Financieel effect: € 7.243 structureel nadelig.

Algemene dekkingsmiddelen

Wat willen we bereiken?

We streven naar kostendekkende tarieven.

Doel

A.1 Kostendekkend maken afvalstoffenheffing

We streven naar een tariefstelling die voor 100% kostendekkend is. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing brengen dan evenveel op als de afvalinzameling voor de gemeente kost.

Financiële wijzigingen

0.5 Kosten langlopende lening

We gaan ervan uit dat we een langlopende lening moeten aantrekken om voldoende geld in kas te hebben voor nieuwe investeringen. De rentekosten bedragen jaarlijks € 9.000.

Financieel effect: € 9.000 structureel nadelig.

0.5 Hogere rente opbrengsten

We verwachten hogere renteopbrengsten op het schatkistbankieren, omdat de rentes zijn toegenomen. Het voordeel bedraagt € 100.000.

Financieel effect: € 100.000 structureel voordelig.

0.7 Stelpost gemeentefonds aframen

We hadden een stelpost opgenomen voor verwachte inkomsten die uit het verleden zijn ontstaan. Deze inkomsten zijn inmiddels opgenomen in de reguliere inkomsten van de algemene uitkering, waardoor deze stelpost moet vervallen.

Financieel effect: € 202.650 structureel nadelig.

0.7 Septembercirculaire 2023

Dit betreft de verwerking van de septembercirculaire 2023. Voor de bedragen in de meerjarenraming verwijzen we naar de toelichting op de algemene uitkering in het hoofdstuk verwachtingen komend jaar.

Financieel effect: € 379.080 structureel voordelig.

0.8 Budget voor nieuw beleid

Er wordt € 250.000 budget per jaar voor nieuw beleid opgenomen. Dit is voor grote uitgaven die op ons afkomen. Denk hierbij aan de financiële gevolgen van de Dorpsvisie Darp, de Startnotitie visie Vledder en het Integraal Huisvestingsplan onderwijs. Kanttekening hierbij is dat in het gepresenteerde Plan B in de bijlage de eerste € 250.000 voor het jaar 2025 wordt geschrapt. Dat betekent dat er pas in de Kadernota 2026 een beroep gedaan kan worden op dit budget.

Financieel effect: € 250.000 structureel nadelig.

Financiële beleidskaders

Nieuw dit jaar in de Kadernota is dat we een aantal financiële beleidskaders opnemen. Dit zijn financiële uitgangspunten voor uitvoering van onze boekhouding en P&C cyclus. Zodra een financieel beleidskader wijzigt zullen we hier in de eerstvolgende Kadernota over rapporteren. Hieronder de financiële kaders:

1. De rekenrente die wordt toegepast voor investeringen is gebaseerd op de gemiddelde omslagrente van onze leningenportefeuille.
2. Budget voor inflatie wordt per Kadernota bepaald. De hoogte is afhankelijk van financiële ruimte en landelijke inflatiecijfers.
3. De raming van de algemene uitkering in de Kadernota is gebaseerd op de septembercirculaire van het jaar ervoor. De raming van de algemene uitkering in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire van het lopende jaar.
4. We hanteren momenteel een systematiek van constante prijzen voor het opstellen van de begroting. We gaan onderzoeken of we op termijn kunnen overstappen naar een systematiek van lopende prijzen. Groot voordeel hiervan is dat de berekening van de algemene uitkering veel makkelijker te maken is.
5. De berekeningen van afval en riool worden in de begroting gebaseerd op 100% kostendekkendheid.
6. Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is jaarlijks een budget beschikbaar van € 208.450. Indien dit budget niet toereikend is, stellen we het budget in de 2e bestuursrapportage bij. De raad heeft in de 2e bestuursrapportage 2014 toestemming gegeven om de uitgaven te doen tot een budget dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer.
7. Er is een structureel budget voor onvoorzien in de begroting opgenomen van € 20.000. Dit is circa € 1 per inwoner.
8. Het personeelsbudget wordt verhoogd op basis van de landelijke CAO stijging.
9. Voor het berekenen van de winstnemering in het grondbedrijf wordt de POC (Percentage of Completion) methode toegepast.
10. Op het gebied van bestedingsvoorstellen maken we onderscheid in de volgende categorieën:
Autonome voorstellen: Dit zijn voorstellen die onvermijdelijk zijn. Ze zijn geen keuze. Een voorbeeld is een contractuele verhoging van een meerjarig contract. Budgettair neutrale voorstellen: Van deze voorstellen wordt de dekking in een ander budget gevonden. Zodoende heeft het voorstel geen effect op het saldo van de begroting. Nieuw beleid: Het betreffen voorstellen die saldo van de begroting verlagen als gevolg van een bestuurlijke keuze.
11. Voor bezuinigingsvoorstellen hanteren we de volgende kaders (zie ook Bijlage A: uitwerking plan B):
 1. Bij het kiezen van bezuinigingsmaatregelen speelt de onomkeerbaarheid van beleid een belangrijke rol.
 2. In het prioriteren van nieuw beleid heeft nieuw beleid dat al in gang is gezet hogere prioriteit dan nieuw beleid dat nog moet worden opgestart.
 3. Bij het bezuinigen van een gemeentelijke taak wordt afgewogen hoe het schrappen van een gemeentelijke taak in de maatschappij kan worden opgevangen.
 4. We anticiperen niet voor op een oplossing vanuit het Rijk voor de ontstane tekorten in 2027 en 2028.
 5. We wegen af of we structurele voordelen in de jaarstukken verwerken als een structurele bijstelling in de begroting
 6. De verdeling tussen lagere uitgaven en hogere inkomsten bij de bezuinigingen is respectievelijk 2/3 en 1/3.

Bijlage A: uitwerking plan B

Uitwerking plan B

Op dinsdag 19 maart is het college met de raad in gesprek geweest over de financiële oplossingsrichtingen om te komen tot een plan zodat een sluitende begroting kan worden gepresenteerd in de jaren 2025 en 2026. In deze Kadernota presenteren we dit plan als bijlage. Het voorstel is om het plan, indien financieel noodzakelijk, in de begroting 2025 te verwerken.

Kaders voor bezuinigingen

Op 19 maart heeft het college aan de hand van stellingen een gesprek gevoerd met de aanwezige raadsleden over de oplossingsrichtingen. Er zijn geen concrete bezuinigingsmaatregelen uit naar voren gekomen, maar wel diverse kaders die het college kan gebruiken om goed doordachte bezuinigingsvoorstellen aan de raad te doen:

1. Bij het kiezen van bezuinigingsmaatregelen speelt de onomkeerbaarheid van beleid een belangrijke rol.
2. In het prioriteren van nieuw beleid heeft nieuw beleid dat al in gang is gezet hogere prioriteit dan nieuw beleid dat nog moet worden opgestart.
3. Bij het bezuinigen van een gemeentelijke taak wordt afgewogen hoe het schrappen van een gemeentelijke taak in de maatschappij kan worden opgevangen.
4. We anticiperen niet voor op een oplossing vanuit het Rijk voor de ontstane tekorten in 2027 en 2028.
5. We wegen af of we structurele voordelen in de jaarstukken verwerken als een structurele bijstelling in de begroting.
6. De verdeling tussen lagere uitgaven en hogere inkomsten bij de bezuinigingen is respectievelijk 2/3 en 1/3.

Op basis van deze kaders hebben we een financieel scenario uitgewerkt om te komen tot een sluitende begroting in de jaren 2025 en 2026. Het voorstel is om dit financieel scenario, indien financieel noodzakelijk, te verwerken in de begroting 2025. We lichten het scenario toe. Hieronder is het ook uitgewerkt in de tabel.

Oplossingen uitgaven:

1. Wederkerend fonds afschalen 100%: Het wederkerend fonds is al reeds in het meerjarenperspectief van de begroting verwerkt. Het voorstel is nu om het budget weer vrij te maken en niet met het Wederkerend fonds verder te gaan.
2. Wmo opbrengst: inkomensafhankelijke eigen bijdrage: We nemen een opbrengst op voor de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. De verwachting is namelijk dat de vaste eigen bijdrage voor de Wmo kom te vervallen en dat we een hogere bijdrage kunnen vragen aan inwoners met een hoger inkomen.
3. Onderuitputting kapitaallasten: We hebben de afgelopen jaren gemiddeld € 700.000 over gehouden op de kapitaallasten als gevolg van onderuitputting. Dit komt doordat we op begrotingsbasis de kapitaallasten voor alle nieuwe investeringen meenemen terwijl in werkelijkheid de kapitaallasten pas het jaar volgend op de afronding van de investering worden gerealiseerd. Het voorstel is om voor dit jaarlijks voordeel een stelpost op te nemen ter hoogte van de helft van het jaarlijkse voordeel.
4. Nieuw beleid later ingaan: In deze kadernota is een stelpost opgenomen van € 250.000 structureel per jaar voor nieuw beleid. Door structureel € 250.000 te schrappen is er in de begroting 2025 geen budget voor nieuw beleid.

Oplossingen inkomsten:

1. Leges omgevingsvergunningen meer kostendekkend: Uit diverse P&C documenten zoals onze jaarrekening 2023 blijkt dat de kostendekkendheid voor omgevingsvergunningen laag is. De gedachte is om in Plan B de kostendekkendheid geleidelijk te verhogen door de tarieven te verhogen.
2. OZB verhoging 5% in combinatie met areaaluitbreiding: We willen een meeropbrengst van € 250.000 per jaar realiseren door de OZB in 2025 éénmalig met 5% te verhogen in combinatie met areaaluitbreiding. De inschatting is dat dit structureel € 250.000 oplevert.

Oplossingen reserves:

1. Onttrekking algemene reserve: Om 2026 sluitend te maken is het noodzakelijk om éénmalig € 500.000 aan de algemene reserve te onttrekken. De wet- en regelgeving is in het najaar van 2023 aangepast, waardoor gemeentes hun reserves mogen inzetten om de begroting sluitend te maken. Als gemeente Westerveld vinden we dit geen goede ontwikkeling, maar het is op dit moment noodzakelijk om in 2026 tot een sluitend perspectief te komen om te voorkomen dat we onomkeerbare bezuinigingsvoorstellen moeten nemen. Tevens is het een signaal aan het Rijk om ons in de komende jaren tegemoet te komen, aangezien de jaren 2027 en 2028 nog niet sluitend zijn.

Nr	Scenario met oplossingsrichtingen	Programma	2025	2026	2027	2028
Oplossingen uitgaven						
1	Wederkerend fonds afschalen 100%	3		500.000		
2	Wmo opbrengst: inkomensafhankelijke eigen bijdrage	6		200.000	200.000	200.000
3	Onderuitputting kapitaallasten	Diverse		350.000	350.000	350.000
4	Nieuw beleid later ingaan	Overig	250.000	250.000	250.000	250.000
a	Totaal oplossingen uitgaven		250.000	1.300.000	800.000	800.000

Oplossingen inkomsten						
1	Leges omgevingsvergunningen meer kostendekkend	8		150.000	200.000	250.000
2	OZB verhoging 5% in combinatie met areaaluitbreiding	Overig	250.000	250.000	250.000	250.000
b	Totaal oplossingen inkomsten		250.000	400.000	450.000	500.000
Oplossingen reserves						
1	Onttrekking algemene reserve	Overig	100.000	625.000		
c	Totaal oplossingen reserves		100.000	625.000		
a+b+c	Totaal uitgaven en inkomsten		600.000	2.325.000	1.250.000	1.300.000

Nieuw begrotingssaldo

In onderstaande tabel laten we het begrotingssaldo zien dat tot stand komt na verwerking van de oplossingsrichtingen in Plan B. Zichtbaar is dat de jaren 2025 en 2026 sluitend zijn, de jaren 2027 en 2028 niet. Dit betekent dat het Rijk ons in de komende jaren financieel tegemoet moet komen om te voorkomen dat we verder moeten bezuinigen.

Nr	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
	Begrotingssaldo Kadernota 2025	-565.773	-2.305.513	-2.327.801	-2.726.673
	Oplossingsrichtingen Plan B	600.000	2.325.000	1.250.000	1.300.000
	Nieuw begrotingssaldo	34.227	19.487	-1.077.801	-1.426.673